

นักบัญชีบริหาร ในยุคดิจิทัล

วันนี้เรากำลังก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น Big Data, Robotics Process Automation (RPA), Blockchain, Data Analytics, Machine Learning รวมไปถึง Artificial Intelligence (AI) ถูกพูดถึงในวงกว้าง กระทั่งหลายท่านอาจกังวลว่าหลายอาชีพรวมถึงอาชีพนักบัญชีของเราจะถูกหุ่นยนต์เข้ามาแทนที่ และสงสัยว่าสิ่งเหล่านี้จะทำให้บทบาทของนักบัญชีเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด คำกล่าวที่ว่า “เรียนบัญชีไม่ตกงานแน่นอน” จะยังคงจริงอยู่หรือไม่ และเราต้องเตรียมพร้อมรับคลื่นการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีครั้งใหญ่นี้ได้อย่างไร

ในมุมมองของนักบัญชีบริหาร บทบาทของนักบัญชีก็ยังคงมุ่งเน้นการสร้างคุณค่าให้ธุรกิจ เทคโนโลยีใหม่ ๆ จะเข้ามามีส่วนช่วยให้แก่นักบัญชีสามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะนอกจากนักบัญชีจะสามารถลดเวลาทำงานแบบซ้ำ ๆ ในส่วนที่หุ่นยนต์ทำได้แล้ว ยังสามารถนำเสนอข้อมูลได้รวดเร็วและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ผู้บริหารตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า นักบัญชียุคดิจิทัลสามารถนำเอาเทคโนโลยีมาใช้เป็นข้อได้เปรียบเพื่อให้ตนเองสามารถเป็น Business Partner หรือคู่คิดธุรกิจได้อย่างเต็มตัว

นักบัญชีกับบทบาท Business Partner หรือคู่คิดธุรกิจ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันหน้าที่ของนักบัญชีบริหารคือ จัดเตรียม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร หากได้ลองพิจารณาดูแล้วเรามักพบว่าเราใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการจัดเตรียมข้อมูล และรายงานต่าง ๆ และเน้นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในอดีต (Backward-Looking) แต่สำหรับการเป็นคู่คิดธุรกิจในยุคดิจิทัลนั้น บทบาทของนักบัญชีจะเริ่มต้นหลังจากที่รายงานและการวิเคราะห์แบบมาตรฐานได้ถูกสร้างออกมาแล้วโดยระบบอัตโนมัติ และจะเน้นการวิเคราะห์และหา Business Insight แบบมองไปข้างหน้า (Forward-Looking) รวมทั้งตั้งคำถามและวิเคราะห์ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้มุมมองที่แตกต่าง โดยนักบัญชีจะต้องทำงานควบคู่ไปกับ Business Function อื่น ๆ เพื่อตอบโจทย์และขับเคลื่อนธุรกิจให้มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นนั่นเอง

Association of International Certified Professional Accountants ได้ให้มุมมองที่น่าสนใจเกี่ยวกับแนวโน้ม 3 ประการของการเป็น Business Partner ของหน่วยงานบัญชีและการเงินไว้ดังนี้ค่ะ

Efficiency

ระบบที่เป็นมาตรฐานและอัตโนมัติจะส่งผลให้กระบวนการบัญชีมีประสิทธิภาพมากขึ้น และทำให้นักบัญชีมีเวลา (Capacity) ในการทำงานสนับสนุนธุรกิจในบทบาทที่กว้างกว่าที่ผ่านมา

Information

ผู้บริหารต้องการข้อมูลที่ สามารถช่วยในการตัดสินใจได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเพิ่มผลกำไร ในภาวะที่ตลาดเติบโตช้า นักบัญชีจึงจำเป็นต้องใช้ความสามารถของเทคโนโลยี เช่น Cloud, Business Intelligence (BI), Big Data และ Analytics เพื่อช่วยให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ดียิ่งขึ้น

Influence

นักบัญชีถูกคาดหวังให้มีบทบาทที่สำคัญมากขึ้นในการช่วยธุรกิจตัดสินใจและบริหารผลการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ธุรกิจอยู่รอดและประสบความสำเร็จในโลก VUCA

จะเห็นได้ว่าผลกระทบของแนวโน้มทั้งสามประการก็คือ นักบัญชีบริหารจะมีบทบาทที่กว้างขึ้นในการช่วยเรื่องการตัดสินใจของธุรกิจนั่นเองค่ะ

ทักษะของนักบัญชีบริหารในยุคดิจิทัล

นักบัญชีต้องสามารถหาวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการ วิเคราะห์และดึงเอาคุณค่าที่ซ่อนอยู่ในข้อมูลออกมาให้ได้ สามารถใช้ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อหาประเด็นของธุรกิจที่น่าสนใจ และสามารถตั้งคำถามได้ถูกต้องซึ่งจะนำไปสู่การหาคำตอบและทางออกที่ตอบโจทย์ของธุรกิจ

แน่นอนว่าเมื่อนักบัญชีถูกคาดหวังให้รับบทบาทที่กว้างขึ้น นักบัญชีก็จำเป็นต้องพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ด้วย เช่น

- ในการหา Insight และช่วยวางแผนกลยุทธ์และนวัตกรรมของธุรกิจ นักบัญชีจำเป็นต้องพัฒนาทักษะขั้นสูงในการทำงานกับข้อมูล ซึ่งรวมถึงทักษะการตั้งคำถามและการใช้เครื่องมือใหม่ ๆ เพื่อจัดการและวิเคราะห์ข้อมูล
- นักบัญชีต้องแปลข้อมูลให้เป็น Insight และเป็นตัวกลางสื่อสาร Insight ให้แก่ผู้บริหาร จึงต้องสามารถสื่อสารด้วยภาษาธุรกิจ และสื่อสารกับผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี เช่น Data Scientist ได้
- ในการจัดการระบบอัตโนมัติและ AI นักบัญชียังคงต้องรู้จักในทักษะด้านการบัญชีและเข้าใจขอบเขตและลักษณะการดำเนินงานธุรกิจอย่างถ่องแท้
- นอกจากนี้ นักบัญชียังต้องสามารถเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ในองค์กรเข้าด้วยกัน ตั้งแต่ข้อมูลกระบวนการทำงาน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้สามารถผลิตข้อมูล Insight และนำเสนอทางออกที่เหมาะสมและตรงตามต้องการของผู้ใช้ อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ

นักบัญชีสามารถเตรียมตัวอย่างไรได้บ้าง

ผู้เขียนขอแนะนำบางส่วนของแนวทางการเตรียมตัวเป็นนักบัญชียุคดิจิทัลที่ Institute of Management Accountants ได้เสนอแนะไว้มาฝากท่านผู้อ่านดังนี้ค่ะ

- เปิดใจรับและมองเทคโนโลยีเป็นโอกาส ตั้งใจเป็นคู่คิดธุรกิจอย่างแท้จริง สร้างแรงผลักดันในการทำงานและความสัมพันธ์กับบุคคลจากภายนอกหน่วยงานบัญชี
- พัฒนาทักษะการสื่อสารและบริหารความสัมพันธ์กับผู้อื่น
- พัฒนาความสามารถในการคิด ระบุประเด็นสำคัญ ตั้งคำถาม ออกแบบและแปลผลการวิเคราะห์ที่เหมาะสม
- พัฒนาทักษะการคิดในระดับกลยุทธ์ ทำความเข้าใจธุรกิจในหลากหลายมิติ
- เพิ่มทักษะการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance)
- ให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) และพัฒนาทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์
- พัฒนาทักษะเรื่อง Data Analytics ซึ่งรวมถึงทักษะเรื่อง Data Mining, Modeling, และ Visualization

ในโลกธุรกิจวันนี้ คงไม่มีใครสามารถต้านทานการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีนี้ได้อีกแล้ว มีการคาดการณ์ว่าผลกระทบของหุ่นยนต์ที่จะเข้ามาทำงานแทนมนุษย์จะมากขึ้นอย่างน่าตกใจ ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า คำกล่าวที่ว่า “เรียนบัญชีไม่ตกงานแน่นอน” จึงอาจไม่จริงอีกต่อไปแล้ว หากเราไม่ปรับตัวเพื่อให้ก้าวทันเทคโนโลยีซึ่งรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ผู้เขียนมองว่าการก้าวออกมาจากบทบาทนักบัญชีแบบดั้งเดิมมาสู่การเป็นคู่คิดธุรกิจนับเป็นความท้าทายที่สำคัญ นักบัญชีเราจะต้องปรับตัวให้เร็ว ไม่ยึดติดการทำงานแบบเดิม และเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะของตัวเองอย่างต่อเนื่อง โดยเราสามารถเริ่มตั้งแต่วันนี้เพื่อให้มั่นใจว่าเราพร้อมสำหรับการเป็นคู่คิดธุรกิจในยุคดิจิทัลค่ะ

แหล่งอ้างอิง:

CGMA, “Building a better business, together: Welcome to finance business partnering, 2018

Raef Lawson, “Management Accounting Competencies: Fit for Purpose in a Digital Age?”, IMA, April 2018

โดย..นางวิภรญา พรพิพัฒน์กุล

กรรมการ ในคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการบัญชีบริหาร